

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Celebre ejusdem Doctoris Angelici testimonium adducitur

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

Recentioribus: Si D. Thomas nomine motionis & applicationis, quam Deo tribuit respectu causarum secundarum, non intellexisset concursum simultaneum, ipsum ignorasset, aut omisisset, cum nullibi faciat illius mentionem: At hoc sine gravi S. Doctoris injuria dici nequit: Ergo per talem motionem & applicationem intellexit concursum simultaneum.

37. Sed hoc etiam frivolum est, & facile potest confutari. Primum, quia falsum est, D. Thomam nullibi fecisse expressam concursus simultanei mentionem: nam loco citato de potentia in resp. ad 3. sic ait: *In operatione qua Deus operatur movendo naturam, non operatur natura, sed ipsa natura operatio est etiam operatio virtutis divina.* Quibus verbis expressè distinguit in Deo duplicem concursum; unum qui est à solo Deo, ipsa natura non operante, qui proinde prævius est, & operationem causæ secundæ prioritare saltem naturæ antecedens: alterum qui identificatur cum prædicta operatione, & hic est concursus simultaneus, qui est ipsamet operatio causæ secundæ, prout à Deo simul influente dependet. Unde subdit ibidem in resp. ad 4. quod *tam Deus quam natura immediatè operantur, licet ordinentur secundum prævius & posterius.* Item 1. p. q. 105. art. 5. postquam in corpore articuli docuit Deum movere res ad operandum, applicando earum formas & virtutes (quibus verbis, ut supra ostendimus, concursum prævius significavit) postea in resp. ad 2. clarè expressit concursum simultaneum, dicens: *Vna actio non procedit à duobus agentibus unius ordinis, sed nihil prohibet quin una & eadem actio procedat à primo & secundo agente.* Ergo D. Thomas expressè meminit concursus simultanei.

Deinde: Esto locis citatis illum clarè & distinctè non expresserit, quia ibi explicabat modos quibus Deus est causa actionis causæ secundæ, quatenus ab ipsa emanat & egreditur; hinc tamen non licet inferre quod ipsum ignoraverit, aut omiserit: nam dici potest ipsum nomine *motionis & applicationis*, omnem actualem Dei concursum cum causis secundis, sive prævius, sive simultaneum, comprehendisse; quia cum illi duo concursus existant in eodem instanti, & habeant indissolubilem inter se connexionem, unusque ordinem dicat ad alium, prævius scilicet ad simultaneum, se habent per modum unius, juxta illud commune axioma desumptum ex Philosopho 3. topic. cap. 2. *Vbi est unum propter aliud, ibi est unum tantum:* unde & unico nomine exprimi possunt, & sub vocabulo *motionis* vel *applicationis* comprehendendi.

S. II.

Celebre ejusdem Doctoris Angelici testimonium adducitur.

39. PRÆTER tam clara & evidentiâ testimonia, quæ s. præcedenti adduximus, aliud habetur opusculo 1. (quod S. Doctor jussu Urbani IV. contra Græcorum errores edidit) ita evidens & expressum, ut videatur D. Thomam prævidisse futuram Thomistarum & Neotericorum sententiam, illamque approbasse, hanc verò rejecisse. Explicans enim cap. 23. quomodo creatura creatori cooperetur, sic loquitur: *Sciendum quod aliquid dicitur cooperari alicui dupliciter: uno modo, quia operatur ad eundem effectum, sed per aliam virtutem; sicut minister domino, dum*

ejus præceptis obedit, & instrumentum artificis à quo movetur (Ecce expressam Thomistarum sententiam, cum exemplo prædeterminationis, tum moralis, tum physica: constat enim quod dominus prius moraliter movet & determinat servum per sua præcepta; artifex verò prius naturâ physicè movet & determinat instrumentum, ipsum applicando ad opus, sicque physicè movet ac prædeterminat) *Alio modo dicitur aliquis cooperari alicui, in quantum operatur eandem operationem cum ipso: sicut si diceretur de duobus portantibus idem pondus, vel de pluribus trahentibus navim, quòd unus alteri cooperatur.* (Ecce expressam Molinæ, Suarez, & aliorum Recentiorum sententiam, cum ipsismet exemplis quibus utuntur, nempe duorum portantium idem pondus, vel de pluribus trahentibus navim.) *Secundum igitur primum modum* (subdit S. Doctor) *creatura potest dici creatori cooperari: secundo autem modo creatura creatori non cooperatur, sed solum tres persone* (sanctissimæ Trinitatis) *sibi invicem cooperantur, quia earum est operatio una: non autem ita quòd qualibet earum partem virtutis possideat, per quam operatio completur, sicut accidit in multis trahentibus navim (sic enim cujuslibet virtus esset imperfecta) sed ita quòd tota virtus ad operationem sufficiens est in qualibet trium personarum.* Quo nihil clarius pro Thomistis contra Recentiores afferri potest. Imò D. Thomas insinuat, istos attribuere creatoris id quod solis Sanctissimæ Trinitatis personis convenit. Eandem doctrinam expressè tradidit D. Bonaventura in 2. dist. 34. qu. 1. ad 5. his verbis: *Non est sic intelligendum quòd Deus cooperetur libero arbitrio, sicut cum duo ferunt lapidem, unus cooperatur alteri: sed quia Deus est intimè agens in omni actione, & intimè est ipsi potentia operanti; ita quòd potentia ipsa in nihil exit quòd non sit ab ipso.*

Ex his patet quanta fides adhibenda sit Fulienfi, dum ait se summa cum diligentia & attentione evolvisse omnia D. Thomæ opera, & nullibi physicam prædeterminationem invenisse: incipit enim suum librum ab opusculis D. Thomæ, & tamen nequidem verbum habet de auctoritate jam adducta. Certè aut summa fuit ejus negligentia in legendo D. Thomam, dum omisit illud quod ejus oculis primitus occurrebat; aut quod verisimilius est, auctoritatem istam dissimulavit, quia prorsus insolubilem vidit. Et quod mirum est, incipit suum librum à testimoniis desumptis ex opusculo nono, de quo dubitatur an sit D. Thomæ, adeoque minusculis characteribus jussu Pij V. editum est; & suppressit aut dissimulavit testimonium ex opusculo primo desumptum, quod indubitanter ab omnibus ut legitimus S. Doctoris fœtus suscipitur.

S. III.

Aliis testimoniis ejusdem S. Doctoris mens amplius declaratur.

TESTIMONIA præcedentibus paragraphis exposita, generalia sunt, & probant Deum omnes causas secundas, sive naturales, sive liberas, ad agendum physicè præmovere, juxta principia doctrinæ D. Thomæ. Verùm alia insuper expendenda sunt, quibus specialiter ostendatur, eundem S. Doctorem utrumque genus motionis, tam physica quam moralis, in Deo respectu voluntatis creatæ admittere, ut habet conclusio paragrapho primo statuta.

Probatur